

RADIO LJUBLJANA

ILUSTRIRANI TEDNIK ZA RADIOFONIJO

NAROČNINA ■ Četrtno 40 Din ■ Polletno 75 Din ■ Celoletno 140 Din
Za inozemstvo ■ Četrtno 50 Din ■ Polletno 90 Din ■ Celoletno 170 Din

CENA ŠTEVILKI PET DINARJEV

OD 26. JULIJA
DO 20. JULIJA

29

LETNIK II.

1930

OGLASI po dogovoru

Kaj nam bo povedal g. Mirko Premelč?

Kaj naj pa pišem, ko so me že novinarji skoraj...? Toda — vsega jim pa le nisem zaupal. Je že tako. Če nekaj poveš, ti o tem pišejo na dolgo in široko, če hočeš več povedati, ti odstrižejo... Pa ne, da bi bili užaljeni, Bog varuj!

Bilo je lansko zimo, Morda poznate onega Tončka, ki uglašuje klavirje. Ker mu narava ni dala vida, mu je zato naklonila dober sluh in spretno roko. Že takrat, ko smo kot abiturienti imeli plesne vaje in venčke, nam je neumno udarjal na klavirju živahen tempo. In še danes. Vsaka družba ga je vesela...

Našel sem ga tudi jaz. Po utrudljivi zborovski skušnji se je prileglo... Pa nam je zaigral »Sonjo«, »Ramono«, »Poljubljam Vam roko, madam« in druge. Zapel sem. Dobro sva se ujemala. Družba vesela... In še, in še...

Zakaj pa ne bi nastopila enkrat v našem radiu? Poskusiva!

Sama pred mikrofonom, prvič... No, še dovolj dobro je bilo. Potem pa vedno bolje. Kolega Mirko Kragelj me še skoraj ni mogel dohajati s prestavo tekstov... Vedno pogosteje in vedno kaj novega. Tudi Tonček se ni mogel tako hitro učiti. Morali so me spremljati drugi.

Nekje sem staknil »Sonny Boy-a« in sem ga tudi šel zapet v radio. Nedolžna

pesmica. O filmu še pojma nisem imel, pa se mi je tako priljubila, da jo prepevam še danes... Ne vem, ali je govoril resnico ali ne, ko mi je nekdo rekel takoj po premijeri filma, da so v kinu govorili o meni. Da sem moral baš takrat v avli čakati na prijatelja in dočakati konca?... Čutil sem, da me res imajo v zobeh, in sem pobegnil...

Akoravno nerad, sem vendar šel pogledat film. Ne smejte se, tudi jaz sem jokall... Ali naj bo res to moje življenje, vsaj slično? — Od tedaj sem videl samo še en zvočni film in sedaj čakam na »Singing Fool-a« s Sonny-Boy-em, ki pride zopet v kratkem v Ljubljano. Ali res tako zelo »prime« ta pesmica? Najlepše pač z orkestrom! Zadnjič enkrat me je v Beogradu na nekem banketu celo spremljal ciganski orkester...

Na praznik Rešnjega Telesa, 19. maja, sem zopet pel v radiu. Spremljal me je konzervatorist g. Fink. Oddajali so v Zagreb in Beograd. Ker sem bil precej dobro razporejen, sem tudi temu primerno pel. Kako se je dopadlo Vam, sicer ne vem, spraševali so pa takoj po končanem sporedu iz Zagreba po meni in obvestili, da me bodo poklicali v Zagreb, kjer naj bi pel na »Penkala-Bell«-plošče. Tozadevno pismeno povabilo sem prejel, toda prepozno!

Takoj naslednje dopolne sem bil namreč povabljen tudi od ljubljanske tvrdke Bar, naj sklenem pogodbo in se odpeljem v Berlin, da zapojem tam na nove »Phonycord«-plošče. Premišljeval sem, kaj naj storim. Ali naj se odpeljem tako daleč? Ali naj grem raje v Zagreb? Ali naj sploh tvegam ta korak? Saj vendar ni tako lahko peti na plošče in še posebno »šlagerje«, ki se jih mora peti ritmično, razločno in občuteno...

Z odločitvijo nisem smel čakati. Reči sem moral odločilni »da«. Oskrbel sem si dopust in potni list, ter sem opremljen z nekoliko jedače (brez pijače) in notami 24. junija zvečer stopil na brzovlak. Prijatelja »adlatusa« Čiča seveda nisem pozabil vzeti s seboj. Vožnja dolga, in sam? Ne, to bi bilo res utrudljivo! Z istim vlakom so se sicer odpeljali v Berlin tudi kvartetovci, o katerih ste tudi gotovo kaj slišali, vendar so bili v drugem vozu.

Vlak je drvel in čimboli sem se oddaljeval od doma, tembolj sem premišljeval, ali bo to sploh resnica, da bom vendar enkrat mogel slišati tudi samega sebe.

Zbudil sem se zjutraj v Salzburgu. Ali smo ponoči kje stali, se nisem zanimal,

NASA KUKAVICA

Nedelja.

■ Jalen, »Srenja«, drama (Ljudski oder), ob 15.30. — Godba »Zarja«, ob 20.

Ponedeljek.

■ »Planiski zvoki« (radio ork.), ob 20. — »Valčkov večer« (radio orkester), ob 21.

Torek.

■ Prenos iz Zagreba, ob 20.

Sreda.

■ Prenos iz Prage, ob 20.

Četrtek.

■ Jugoslovanski večer, ob 20 (Ljubljana ob 20; slovenski vokalni kvintet, Beograd ob 21.05, Zagreb ob 21.55).

Petek.

■ Violinski koncert (g. R. Dorfer), ob 20. — Solistični koncert (baritonist g. Marjan Rus), ob 21.

Sobota.

■ Prenos iz Beograda.

opazil sem le, da so zamenjali stroje. Električni zmaj nas je kaj kmalu zapeljal v prijazni München. — Skoraj štiri ure časa, pa da ne bi šel poskusit slavnega bavarskega piva?!... V Hof-Bräu smo se našli vsi. Zapeli smo par lepih pesmic in haid naprej! Točno opoldan sva se z »adlatusom« odpeljala z FD-vlakom proti Berlinu. Z neverjetno, ponekod 100 kilometrsko brzino (ustavili smo se le v slavnem Nürnbergu in Halle) sva se pripeljala točno ob devetih zvečer v Berlin, za Newyorkom in Londonom tretje največje mesto na svetu s štiri in pol milijona prebivalci. Grozne številke... Že sam telefonski imenik cel leksikon... Avto-taksiji, enonadstropni avtobusi, cestna električna in podzemna železnica, 119 kolodvorov in 2500 km železniških prog samo v mestu... Preveč, preveč... Pazi, da se ne zgubiš ali pa celo ne postaneš žrtev ogromnega prometa!...

Odhitela sva v najbližji hotel po sobe, par sto metrov sprehoda in spat!

Berlinski ropot me je zgodaj zbudil. Odpeljal sem se s taksijem k firmi. Potsdamerstrasse, ena najprometnejših ulic..., vse hiti na delo... Tudi mi smo kmalu začeli. Po temeljitnem razgovoru — šef nadvse prijazen — so me odpeljali v tovarno. Nikar ne mislite, da sem videl res tovarno z visokimi dimniki in ropotajo-

čimi stroji! Tišina, da bi lahko slišal... Znašel sem se v veliki koncertni dvorani. Okrog in okrog zavese, klavir in mikrofoni, kakor v radio-studiju. Ogledal sem si aparate v sosednji sobi... Prijazen gospod, ki ima opravka z njimi, mi je razložil ves potek snemanja. Zares čudovita, natančna stvar...

Spremljevalcu na klavir sem izročil note. Šlager, ki ga bom skoraj pel, enkrat preigra, uravnati mora tempo, samo tri minute sme trajati vsaka pesem...

Halo, pozor!... Rdeča in zelena luč... že snemajo... Prvi akordi na klavirju... Mrzlca me spreleti... In že pojem! Zopet signal, plošča je gotova. Čez nekaj trenutkov že slišim samega sebe. Uravnamo še moč in pričnemo z definitivnim snemanjem. V poldruhi uri sem gotov z vsem sporedom.

Baš ko sem pel zadnjo pesem »Sonny Boy-a«, so prišli kvartetovci. Poslušal sem prvo njihovo snemanje, napisal še po prejšnjem vrstnem redu spored s slovenskimi naslovi in odšel nazaj v pisarno. Še nekaj formalnosti in bil sem rešen vsega...

Kam sedaj?... Dež je lil na vso moč, oba sva bila brez dežnikov — čudno. »Kranjc, pa brez...« — V prvo okrepčevalnico, nekoliko želodčne podpore, nekaj pozdravov v domovino, v omnibus in s podzemno železnico do zadnje postaje brez cilja, ter zopet nazaj...

Ogledala sva si še veletrgovino — palačo Wertheim in že je bil večer. Kaj naj počneva nadalje v Berlinu? Pojdiva s prvim brzovlakom! Torej na postajo!

Tam sva dolgo časa ogledovala promet. Vlaki so prihajali, vlaki odhajali,

vrvenje množic, vse tiho, nikakih slišnih signalov, samo luči in roke... Disciplina in točnost...

Utrujena sva sedla v čakalnico tretjega razreda in zaspala. Zgodaj so naju zbudile močne detektivske roke, brezobzirne... Padla sva baš v policijsko racijo. Eskorta na stražnico, osebni popis, žepna preiskava... Opazil sem, da so smatrali intonacijsko piščalko za peklenski stroj! Ker sva odločno zahtevala kot tujca pojasnila in v razburjenosti pripomnila, da se bova vsled brezobzirnega postopanja pritožila pri našem poslanstvu, je malo manjkalo, da naju res niso zaprli. Pri nas pač drugače ravnamo s tujci...

Ob devetih dopoldne sva se odpeljala. Po isti poti mimo že znanih krajev sva se naslednji skoraj ob istem času vrnila domov. — Toliko o moji poti.

H koncu še nekaj izza kulis. Kadar pojem v mikrofoni, ne morem čitati vtisa, ki ga je vzbudila pesem pri poslušalcih. To je zame — kakor najbrž za vsakega pevca — zelo prijetna, včasih pa tudi neprijetna stran radija. Kakor odkrivati izvoljenki po telefonu svojo prvo ljubezen. Tu slišiš vsaj njen sladki g'asek in ti je njen odgovor v uteho... Tam, v studiju, poješ in ne veš, komu poješ in kako je pesem sprejel... Slab zvočnik in aparat poslušalca utegne povzročiti averzijo do pevca. V nemilost padeš — in po tebi je! Zato, dragi poslušalci, pozor, ko Vam naš dobrohotni napovedovalec vsak večer priporoča: »Ako hočete, da bo Vaš aparat dosegel svoj maksimum, ga opremite... itd.

Sicer pa, kar se mojih zvestih ljubljanskih poslušalcev tiče, moram priznati, da jih spoštujem kot — hvaležno publiko,

že po prvem nastopu so me čakali in mi čestitali. Od vseh strani in dan za dnem so potem prihajale prošnje navdušenih: po slovenskem besedilu. Pošiljam jih h — Kraglju, svojemu prevajalcu, ki vsakomur ljubeznivo ustreže, tako da včasih še sam pridem v neprijetno zadrego, da se zvrstim. Seveda — uživam pri n'em posebno protekcijo kot njegov prijatelj in šlagerski pevec ljubljanskega radia.

V Kragljevi delavnici vršči kakor v panju. Neusmiljeni komponisti šlagerjev stresajo svoje popevke kar iz rokavov — tako da jih prijatelj Mirko komaj dohaja. In se mora skoro razčetreriti, ako hoče ujeti naenkrat vse te neprestane novitete. Pri Baru, Rasbergerju in Baniay-ju! In pri zvočnih filmih v Matici... Toda on ujame vse in — prevaja! Iz vseh jezikov — s tolmačem in brez! In kadar zapojem nov slovenski šlager, vem, da ne misli nihče, kako naporno pot je prehodil, predno je prispel v svoji dokončni obliki v-uho zvestega poslušalca.

Pri tej priliki naj omenim vrzel, ki zeva v šlagerski literaturi: — pomanjkanje slovenskih šlagerjev! Zdi se mi, da se tudi tu potrjuje preizkušeno dejstvo, da smo Slovenci sila počasni v vsem, kar ni neposredno v zvezi z našo tradicijo in kar vendar spada v duh dobe, v kateri živimo. Da, Slovenci so si ačkorni in nepraktični, dasi bi se mogli z lahkoto baš v poglavju šlagerjev — s haskom osamosvojiti. Pri Kraglju sem čital originalne slovenske tekste, ki naravnost kriče po komponistu. In kakor se pulijo za neki njegov izviren operetni libretto tuji komponisti, tako se bojim, da se bo marsikateri slovenski šlager prvič pel v nemškem ali francoskem pre-

*Sprejem inozemski
postaj čvrst kot sprejem
bližnje postaje s*

Telefunken-cevmi

TELEFUNKEN

Za vsako rabo pripadajočo cev!

vodu, od koder se bo zmagovalno pre-
rnil v našo domovino, kjer se bo šele
tedaj kot židovski fabrikat zapel v —
izvirniku. Napisal sem to žalostno slut-
njo v upanju, da se zdramimo! In prosim
— brez zamere!

Želim, da bi Vam skoraj zapel izvirno
slovensko šlagerko noviteto, dotlej pa
Vas prisrčno pozdravljam! Ako Vas bo
pa volja, bodele lahko 1. avgusta zvečer
zopet čuli vrsto novejših sodobnih sla-
gerjev, m. dr.: »Ich glaub' nicht mehr an
eine Frau« iz nepozabnega nedavnega
Tauberjevega zvočnega filma, ali pa
»Schönes Fräulein, darf ich bitten...«
in še kaj drugega. Do tedaj voščim vsem
svojim cenjenim poslušalkam in poslušal-
cem prav prijetno »lahko noč«.

NA DOMAČEM VALU

Nedelja

Nedelja nam bo po koncertu na plo-
ščah (ob 15) nudila Jalnovo štiridejan-
sko dramo »Srenja«, ki jo bodo igrali
člani Ljudskega odra ob 15.30. Nato bo
igral Kuharjev šramel-kvartet, ki bo
zaključil popoldansko oddajo. Zve-
čer bo igrala priljubljena godba »Zar-
ja«, za njo pa se bo prenašal koncert
Ericha Herseja Jazz-banda z Bleda.
Večer zaključí radio-orkester.

Večer radio-orkestra

Naš radio-orkester nam bo v ponedel-
jek nudil prijeten večer v dveh delih.
Najprej »Planinske zvoke«, nato »Valč-
kov večer«. Ustrezno bo s tem vsem,
ki jim je za čim večjo pestrost v pro-
gramu.

Četrtek večer

To pot nastopi Ljubljana prva s kon-
certom Slovenskega vokalnega kvinteta
(gg. Štibernik, Črnko, Tone in Roman
Petrovčič in Sulc). Program bo dostojno
predstavil slovensko umetno pesem pol-
pretekle dobe.

Violinski in pevski večer

Lep večer se nam obeta v petek. Vio-
linist g. Rob. Dorfer, ki smo ga že imeli
priliko slišati v našem radiu, priredi kon-
cert, katerega prvi del zavzema Griego-
va Sonata f-dur, drugi del pa večji del
pri nas manj znane violinske skladbe.
Naš dobro znani in priljubljeni baritonist
g. Marjan Rus pa bo zapel poleg neka-
terih umetnih samosplovov tudi štiri Li-
povškove priredbe narodnih,
ki bomo nanje posebno pozorni.

Prenosi z Bleda

Prenosi Jazz-banda Ericha Herseja iz
Park-hotela na Bledu navdušujejo naše
poslušalce. V naslednjem navajamo, kdaj
ga bomo zopet imeli priliko poslušati:
najprej v nedeljo ob 21, nato v torek
ob 22.15 in končno še v soboto ob 22.15.

PROSVETNI RADIO

»O čebelarstvu«, pred. g. Jože Okorn
v nedeljo ob 10.20.

»Avgustin in naša doba«, predava g.
univ. prof. dr. Fr. Veber v ponedel-
jek ob 19.00.

»Portreti iz svetovne literature«, pred.
g. p. dr. Roman Tominec v sredo
ob 19.30.

Gospodinjska ura (gdč. Krekova) v
petek ob 19.30.

Sportna ura (g. Dobovšek) v soboto
ob 19.30.

Ponedeljek.

Beograd, 19.00, Predavanje, dr. Stan-
ković. — Breslau, 18.15, Pregled moder-
ne umetnosti in književnosti. — Berlin,
18.30, Mladina pred in po vojni.

Torek.

Breslau, 20.00, Delavstvo na Nemškem.
— Dunaj, 19.00, Za fotoamaterje.

Sreda.

Breslau, 18.15, Materija in življenje.
— Dunaj, 17.45, Ura predavanj. — Leip-
zig, 16.00, Zračni promet. — Milan-To-
rino, 20.30, Organizacija dela. — Berlin,
18.00, »Ali so še zmaji?«

Četrtek.

Beograd, 19.00, Spomini na vojno. —
Leipzig, 18.00, Tuberkuloza in okolica.
— Berlin, 18.00, Osem let opoli sveta.

Petek.

Dunaj, 19.30, Predavanje. — München,
18.45, Turistika in turisti. — Bratislava,
19.00, Turizem in sport. — Berlin, 15.20,
Žena v Avstraliji; 15.40, Tehnika v mo-
derni Kitajski.

Sobota.

Beograd, 19.00, Zdravstvena ura. —
Leipzig, 19.00, Religija in tehnika.

NAJBOLJŠE IZ ETRA

Opere in operete

Nedelja.

Leipzig, München, 20.00, »Rože iz Flo-
ride«, opereta v 3 dej. (Leo Fall). — Rim,
21.02, Rigoletto, opera v 4 dej. (Verdi).
— Milan, Torino, 20.40, »Nova ljubica«,
opereta (Ostali).

Ponedeljek.

Milan, Torino, 20.40, Dve enodejanski,
pevske igrice »Gospod Bruschino« in »Ja-
netto«.

Torek.

Bucarest, 21.00, »La Boheme«, opera
(Puccini).

Četrtek.

Dunaj, 20.05, »Des Löwen Erwachen«,
opereta (J. Brandl). — Rim, 21.02, »Ma-
dame Butterfly«, opera v 3 dej. (Puccini).
— Milan, Torino, 20.40, »Nova ljubica«,
opereta.

Petek.

Beograd, 20.30, »Cirkuška princesa«,
opereta. — Rim, 21.02, »Kraljica fono-
grafa«, opereta (L. Bardi).

Koncerti in večeri

Nedelja.

Beograd, 20.00, Vokalni koncert g. Cve-
jića. — Dunaj, 19.00 oz. 19.30, Klavirski
oz. pevski koncert. — Budapest, 18.00
Koncert vojaške godbe. — Berlin, 17.05,
Koncert godbe na pihala. — Langenberg,
20.00, Narodni koncert. — Varšava, 20.15,

Popravi!

V oglas tvrdke »Tungs-
ram« v zadnjih dveh števil-
kah se je vrinila neljuba
pomota. Tvrdka zamenjuje
že rabljene (ne: še nerab-
ljene) baterijske aparate do
15. avgusta 1950 za aparat
»Standardyne« za popoln
prikluček na izmenični
tok. Opozarjamo na oglas
v tej številki!

Ljudski koncert. — Rim, 17.30, Koncert
opernega orkestra. — Toulouse, 18.00,
Koncert opernega orkestra.

Ponedeljek.

Dunaj, 20.05, oz. 20.30, Violinski, oz.
Simfonični koncert. Bucarest, 21.45, oz.
22.15, Pevski, oz. Piano koncert. —
Varšava, 20.15, Mednarodni koncert. —
Rim, 21.02, Večer lahke in zabavne glas-
be. — Toulouse, 20.15, Pevski koncert.

Torek.

Zagreb, 20.00, Arije in dueti. — Du-
naj, 20.35, Straussov koncertni večer. —
Budapest, 20.20, Koncert vojaške godbe.
— Berlin, 21.30, Klavirski koncert. —
Langenberg, 21.00, Pesmi in dueti. —
Leipzig, 21.45, Koncert komorne glasbe.
— Praga, 21.00, Pesmi in dueti. — Rim,
21.02, Večer opernih tekstov. — Milan,
Torino, 21.10, Simfonični konc. — Tou-
louse, 21.00, Koncert simfoničnega or-
kestra.

Sreda.

Beograd, 20.30, Jugoslovanske pešmi.
— Zagreb, 20.35, Koncertni večer. —
Bucarest, 21.45, Pevski koncert. — Ber-
lin, 20.00, Iz opernih del. — Langenberg,
20.00, Slavnostni koncert. — München,
20.00, Koncert radio-orkestra in solistov.
— Praga, 19.50, Violinski koncert. —
Varšava, 20.15, Koncert solistov (arije in
godba). — Rim, 21.02, Simfonični konc.

Četrtek.

Beograd, 20.15, Jugoslovanski večer.
— Zagreb, 20.15, Jugoslovanski večer. —
München, 21.10, Simfonični orkester. —
Leipzig, 21.30, Švicarski večer. — Praga,
20.30, Arije in pesmi, ga. Kočova. —
Varšava, 20.15, Ljudski koncert. — Tou-
louse, 21.00, Koncert velikega orkestra.

Petek.

Budapest, 20.00, Koncert opernega or-
kestra. — Berlin, 20.55, Violinski kon-
cert. — Langenberg, 20.15, Koncert ko-
morne glasbe. — München, 19.30, Klavir-
ski koncert. — Praga, 21.00, Koncert če-
ške filharmonije. — Varšava, 20.15, Sim-
fonični koncert. — Milan-Torino, 20.40,
Simfonični koncert. — Toulouse, 20.15,
Viola-koncert.

Sobota.

Beograd, 19.30, Pevske točke. — Du-
naj, 21.00, Slavnostni koncert. — Berlin,
19.05, Arije in pesmi. — Leipzig, 19.30,
Koncert na citre. — Varšava, 20.15, Ljud-
ski koncert. — Rim, 20.00, Pevski kon-
cert. — Milan-Torino, 21.25, Vokalni in
instrumentalni koncert.

Gospod Spojkar kot radio amater

Gospod Spojkar in njegov novi anodni aparat

Gospodu Spojkarju se je poslovala anodna baterija od tega sveta. Zavlekel jo je v smetišnico ter premišljeval zraven o minljivosti vsega posvetnega.

To je bil za gospoda Spojkarja žalosten dogodek. Brez radia si on in njegova družina življenja niso mogli predstavljati. Zato mu ni preostalo drugega, kot primerno oskrbeti svoj žep ter se napotiti v paviljon Radijske postaje na Miklošičevi cesti.

Čez dobro uro jo že primaha nazaj. Obraz mu je zarel od zadovoljnosti. Pod pazduho je prinesel ne le baterijo, ampak pravi pravcati anodni aparat najfinejše konstrukcije.

Vse veze je priklopil natančno po danem navodilu. Spojkarjeva družina je vsa srečna, ker se je znebila za zmeraj skrbi za baterije. Vsi občudujejo zamaknjeni to radijsko čudo ter se že v naprej vesele izbornega sprejema, ki ga bo omogočil novi anodni aparat.

»Slavnost naj se prične,« zakliče navdušeno gospod Spojkar in vtakne vtičnik v stenski kontakt. Toda, glej ga spaka! Mesto godbe se začuje iz zvočnika čudno prasketanje. Sumljiv oblček dima se prikaže iz male pločevinaste škatlice, kot bi pričel delovati v osrčju anodnega aparata mal ognjenik.

Duh po osmojenem usnju in kavčuku je napolnil vso sobo. Žena je očitaajoče povzdignila svoj glas ter pomenljivo pogledala moža, sluteča nesrečo. Gospodu Spojkarju pa so stale potne kaplje na čelu. Planil je k telefonu ter poklical znano mu številko 3190.

»Dober dan, gospod Spojkar,« je pozdravil vstopivši tehnik, »kaj se Vam je zopet pripetilo?«

»Vsi radijski tovarnarji in trgovci so sleparji. Vsi trdijo, da je igrača zamenjati anodni aparat za anodno baterijo.«

»???«

»Glejte, ravnokar sem kupil pri Vas nov anodni aparat ter ga hočem nič hudega sluteč priklopiti. Ta vražja škatlja pa seveda noče delovati ter mi je zasmradila vse stanovanje.«

Tehnik je zasopel nekajkrat neopaženo skozi nos, preizkušajoč dim. Kmalu je ugotovil, od kje izvira nesreča.

»Gospod Spojkar, Vi imate vendar 150 voltni istosmerni tok, priklopili pa ste

nanj 220 voltni anodni aparat za izmerični tok. Seveda Vam je moral pregoreti transformator anodnega aparata. Ali Vas niso vprašali v trgovini, kakšno napetost imate?«

»Seveda so me izpraševali, toda tega sam nisem dobro vedel. Sicer sem si pa mislil, da to ni tako važno, pa sem vzel aparat, ki mi je bil najbolj všeč. Sicer pa, kaj pa je to pravzaprav napetost?«

»Ta prilika mi pride ravno prav, da Vam razložim posamezne pojme, kot so napetost, tok in podobno.«

»Saj res, saj imam že dolgo opravka z elektriko in s svojim aparatom, pa vendar o teh stvareh nimam še pravega pojma,« pravi gospod Spojkar ter se udobno vsede v naslonjač ter primakne drugega tehniku.

»Da si moremo električni tok sploh predstavljati,« prične z razlago tehnik, »bomo vzeli na pomoč primer. Kot to naj nam služi vodovod, ki drži od rezervoarja na hribu do vodovodne pipe v stanovanju. Po cevi vodovoda teče gotova množina vode na sekundo. Električne pojave si predstavljamo podobno. Razlika je le ta, da teče voda iz višje gladine na nižjo, elektrika pa od točke višjega potenciala do točke nižjega potenciala.«

Množina vode, ki preteče v eni sekundi skozi gotovo mesto cevi, lahko primerjamo z električnim tokom, ki preteče v eni sekundi žico napeljave. To množino toka imenujemo tudi jakost toka. Jakost toka je torej le merilo za množino elektrike, ki preteče v eni sekundi gotovo mesto v žici. V primeru vodovoda govorimo, da teče gotovo število kubičnih metrov vode na sekundo, za elektriko pa pravimo, da teče toliko in toliko Coulombov na sekundo. Coulomb je torej označba za množino elektrike.«

»Oho, kaj je že Kristof Kolumb poznal elektriko?« vpraša z zanimanjem gospod Spojkar.

»Ne, ne, gospod Spojkar,« pravi smehljaje se tehnik, ime Coulomb izvira od slavnega fizika, ki je živel nekako pred 140 leti. Mesto tega izraza vpeljemo lahko tudi drugo enoto za merjenje električnega toka, namreč amper. Amper je ona jakost toka, ki spravi v eni sekundi ravno en Coulomb toka skozi izčo. Za praktično rabo potrebujemo torej kot merilo za jakost toka le izraz amper.«

»Nekaj že razumem,« pravi gospod Spojkar, toda kaj je napetost, pa mi še zmeraj niste povedali.«

»Tako pride ta na vrsto. Višinsko razliko obeh vodnih gladin pri vodovodni napravi izrazimo v metrih. Pri elektriki pa merimo razliko obeh potencialov v voltih. Tej razliki pravimo napetost. Čim večja je razlika napetosti dveh provodnikov, toliko večjo napetost imamo. Vaša električna napeljava ima 150 voltov napetosti. To se pravi, da ima ena žica za 150 voltov večjo napetost, kot druga, podobno, kot je n. pr. vodovodni rezervoar za 150 m višje ležeč kot vodovodna pipa v stanovanju.« (Dalje.)

Izjava »prvega napovedovalca Amerike«

Ameriška akademija za znanost in umetnost je bila razpisala zlato kolajno za napovedovanje, ki jo je dobil Alwyn E. W. Bach. Ta sedaj ob mikrofonu pripoveduje, zakaj toliko ljudi ni sposobnih za govorjenje v radiu.

»Ena najvažnejših lastnosti napovedovalca v radiu mora biti njegovo točno poznanje tehnične plati sprejema. Biti mora glasovno tehnično razvit, t. j. natančno mora poznati lastnosti oddajnega prostora. Oddajna naprava sama mu ne sme biti tuja. Na stotine ljudi dnevno preizkušajo o njih sposobnosti za napovedovanje, a le redkokdaj se kateri najde, ki zadosti vsem zahtevam, ker večina niti pojma nima o vsej stvari. Trenutno je v Združenih državah veliko pomnikanje dobrih napovedovalcev.«

Napovedovalec, ki je vzrastel v radio-industriji, ima mnogo prednosti pred drugimi. Popreje je bil napovedovalec nekako mašilo za program. Moral je zabavati poslušalca v času, ko se spored iz kakršnegakoli razloga ni mogel takoj nadaljevati. Zdaj so naziranja v tem pogledu drugačna in prav je tako. Današnji napovedovalec ni več confrencier, temveč napove v preprostih besedah posamezne točke programa. Le včasih, n. pr. pri prenašanju kake tekme se še lahko okoristi s svojo prakso, ko nastopi kot radio-reporter...«

Bachova izvajanja so zanimiva, ne moremo jim pa brez nadaljnjega pritrditi. Po našem mnenju je in ostane glavno — glasovna usposobljenost in primerna višina izobrazbe.

52 milijonov poslušalcev v Združenih državah

Iz zelo zanimive statistike, ki jo je napravil član Federal Radio Commission, sledi, da je v uporabi v Združenih državah 12,824.800 aparatov, kar odgovarja efektivni številki poslušalcev nad 52 milijonov. 75% teh aparatov ima 5 in več elektronk, 79% poslušalcev jemlje aparate s seboj na letovanje, 81% posluša nad dve uri dnevno, in sicer je glavni čas poslušanja v mestih od 16—20, na deželi pa od 12—14.

Kje je radio najslabše zapisan?

Bolgarija je nedavno sklenila, da kaznuje vsakogar, ki poseduje brez izrecnega dovoljenja sprejemni aparat, z globbo 5000 levov, ki jih mora plačati tekom enega leta.

Nadalje se je določilo, da se obsodi vsak lastnik oddajne postaje, ki za to nima dovoljenja in ki oddaja brezžično telefonska ali telegrafska sporočila, na zaporno kazen najmanj 6 mesecev in največ 3 let.

Radio — z izjemo obalnih postaj — se smatra kot državni monopol. Vendar Bolgarska nima še nobene oddajne postaje. Kazenska določila pa so vse, ki so bili za radio navdušeni, tako preplašila, da se nahaja radio v Bolgariji trenutno v takem stadiju, da o kakem razvoju sploh ni mogoče govoriti. Maloštevilni aparati, ki se uporabljajo, so skoraj vsi last diplomatskega zbora.

**Vsaj sedemkrat
vsaj dve uri
inserirajte**

zato v našem
listu, če vam je
za res uspešno
reklamo!

na teden gre naš list v nešteto družinah iz rok v roke in kroži vsakokoli od enega do drugega med znanci in prijatelji, zbranimi ob aparatu.

RADIO LJUBLJANA 527 kc 7-5 kW

Nedelja, 20. julija

- 9.30 Prenos cerkvene glasbe
10.00 P. dr. Gvido Rant: Versko predavanje
10.20 Okorn Jožbe: O čebelarstvu
11.00 **Koncert radio orkestra:** Blankenburg: Odhod gladiatorjev; Ziehrer: Ponočnjaki; Gade: Spomini na Ossian; Ruyssen: Aziada; Čajkovsky: Jolantha; Loesser: Fiametta; Theimer: Rencontre.
12.15 Tedenski pregled
15.00 Plošče
15.30 **Jalen: »Srenja«, drama v 4 dej.** (Ljudski oder)
16.30 Kuharjev šramel kvartet
20.00 **Koncert Radio orkestra:** Jugoslovanska glasba
21.00 Prenos z Bleda (Erich Herse Jazz-orkester)
22.00 Časovna napoved in poročila
22.15 Plošče
23.00 Napoved programa za naslednji dan

Ponedeljek, 21. julija

- 12.30 Plošče
13.00 Časovna napoved, borza, plošče
13.30 Iz današnjih dnevnikov
18.30 **Koncert Radio orkestra:** Urbach: Per Aspera ad Astra; Granado: El Turia; Auber: Fra Diavolo
Halevy: Židinja; Renert: Radio valovi
19.00 Dr. Fr. Veber: Avgustin in naša doba, predavanje
20.00 **Planinski zvoki, radio orkester**
21.00 **Valčkov večer,** izvaja radio-orkester: Lanner: Večerne zvezde; Lehar: Frasnica; Translateur: Blodnje sanj; Heinecke: Valse phantastique; Kiefert: Perzijska roža
22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan

Torek, 22. julija

- 12.30 Plošče
13.00 Časovna napoved, borza, plošče
13.30 Iz današnjih dnevnikov
18.30 **Koncert Radio orkestra:** Helzman: Pucaj; Strauss: Dunajska kri; Gounod: Margareta; Puccini: La Boheme
19.30 Bučar: Razvoj Sokolstva pri Lužičkih Srbih
20.00 **Prenos iz Zagreba**
22.00 Časovna napoved in poročila

- 22.15 Prenos z Bleda (Erich Herse Jazz-band)
23.00 Napoved programa za naslednji dan

Sreda, 23. julija

- Opoldanski program odpade**
18.30 **Koncert Radio orkestra:** Sousa: Pod zvezdnim praporom; Kozmak: Monakovsko dete; Lincke: V carstvu Indre; Dauber: V tvojih očeh ljubav domuje; Wagner: Lohengrin
19.30 P. dr. Roman Tominec: Portreti iz svetovne literature
20.00 **Prenos iz Praga**
22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan

Četrtek, 24. julija

- 12.30 Plošče
13.00 Časovna napoved, borza, plošče
13.30 Iz današnjih dnevnikov
18.30 **Koncert Radio orkestra:** Annat Alver: En Avant; Hope: Srebrni valček; Lincke: Berlinski zrak; Wodforde-Finden: Suita indijskih ljubavnih pesmi; Joachim Günter: O ti mali Robinzonček; Grieg: Pesem seljaka; Moszkowsky: Španski ples; Rotter: Tango
19.30 Otroška ura, pisatelj Milčinski
20.00 Plošče
20.15 **Jugoslovanski večer:** Slovenski vokal kvintet: gg. Štibernik, Črnko, Tone in Roman Petrovič, Šulc: 1. Medved: Ljubezen in pomlad, 2. Hajdrih: Pri oknu, 3. Svetek: Pod noč, 4. Korun: Potrkali na okno, 5. Pavčič: Deklica, ti si jokala, 6. Hajdrih: Cerkvica, 7. Ipavec: Savska, 8. Prelovec: Škrjanček, 9. Jereb: Pelin roža, 10. Prelovec: Zapoj mi pesem, dekle, 11. Aljaž: Divna noč, 12. Nedved: Mili kraj.
21.05 **Prenos iz Beograda**
21.55 **Prenos iz Zagreba**
23.00 Napoved programa za naslednji dan

Petek, 25. julija

- 12.30 Plošče
13.00 Časovna napoved, borza, plošče

- 13.30 Iz današnjih dnevnikov
18.30 **Koncert Radio orkestra:** Rupprecht: Don Quixote; Ertl: Drsalec; Rossini: Kradljiva sraka; Lortzing: Orožar; Drigo: Serenada; Stolz: Dvoje src v ¼ taktu
19.30 Gospodinjska ura, gđ. Cilka Krekova.
20.00 **Vijolinski koncert g. Roberta Dorlerja** (pri klavirju g. Erzen): 1. E. Grieg: Sonata za vijolino in klavir F-dur; Allegro con brio-Allegretto quasi Andantino-Allegro molto vivace, 2. Chr. Sinding: Večerna pesem, 3. E. Sjögren: Fantazija, 4. d'Ambrosio: Sonnet Allegre, 5. Paul Juon: Berceuse, 6. Burmester Willy: Gavotte, 7. H. Wieniawski: Mazurka
21.00 **Pevski koncert baritonista g. Marjana Rusa:** B. Ipavec: Menih; Fr. Gerbič: Kam? Vas. Mirk: Pravi ljudje, E. Adamič: Devojka s tremi sinovi; M. Lipovšek: Narodne; Ko sem k njej prišel;

- Kaj boš za mano hodil; Nikdar ne bom pozabil; Se davno mračil.
22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan

Sobota, 26. julija

- 12.30 Plošče
13.00 Časovna napoved, borza, plošče
13.30 Iz današnjih dnevnikov
18.30 **Koncert Radio orkestra:** Polnariow: Ruski zvoki; Millöcker: Laura-valček; Weber: Peter Schmolli; Smetana: Prodana nevesta; Translateur: Zaspalček; May: Dvoje modrih očesc; Rotter: Samo eno sem ljubil; Petrič: Trubadurček
19.30 Marjan Dobovšek: O sportu
20.00 **Prenos iz Beograda**
22.00 Časovna napoved in poročila
22.15 **Prenos z Bleda (Erich Herse Jazz-orkester)**
23.00 Napoved programa za naslednji dan

OSTALE POSTAJE

Nedelja, 20. julija

698 kc Beograd 2-5 kW

- 10.30 Plošče
12.30 Narodna glasba
15.00 Ciganska glasba
17.30 Koncert na citre (Skalar)
19.30 »Komični sluga«, enodejanka
20.00 Vokalni koncert g. Cvejića, člana beogr. opere. 1. Mokranjac: Mirjano; 2. Topalović: O glej! 3. Topalović: Podaj mi čašo; 4. Josip Ze: Kad sam bio; 5. Savić: Oda pesmi; 6. Jenko: Mlada Jelka; 7. Konjović: Pod pendžeri; 8. Hatze: Kad mladitah umreti; 9. Hatze: Mati
22.00 Časovna napoved in dnevne vesti
22.00 Koncert balalajk

977 kc Zagreb 0-7 kW

- 11.30 Dopoldanski koncert
12.00 Zvonjenje
20.30 Kulturna in društvena poročila
20.35 Lahka glasba radio orkestra
22.00 Dnevne vesti
22.10 Prenosi

212-5 kc Varšava 12 kW

- 10.50 Prenos iz bazilike v Vilni
12.10 Plošče
17.25 Koncert orkestra
20.15 Ljudski koncert
22.00 Prenos iz gledališča »Ananas«

545 kc Budapest 20 kW

- 11.15 Odlomki Kalmanovih operet
17.15 Koncert
18.00 Koncert vojaške godbe
19.30 Ogrske popevke
20.45 Ciganska glasba

563 kc München 4 kW

- 11.15 Koncert komornega kvarteta
15.00 Koncert na citre
17.15 Koncert radio tria
20.10 »Rož iz Floride«, opereta v 3 dej. (Leo Fall)
22.00 Plesna glasba

581 kc Dunaj 15 kW

- 11.05 Glasba iz dobe 1820-40
13.05 Opoldanski koncert
15.00 Pevske točke, poje operna pevka A. Michalsky
15.20 Popoldanski koncert

19.00 Komorna glasba (klavir trio op. 70, D-dur, Beethoven)
199.30 Pevske točke, poje operna pevka M. Gilbert
20.40 Enojejanke: 1. Mož z röntgen-očmi (Laszlo), 2. Norec v prenočišču (Landru), 3. Zaročka (M. Heye). Nato večerni koncert

599 kc Milan 7 kW

16.30 Plošče
19.30 Lahka glasba. Sekstet
20.40 »Nova ljubezen«, opereta, P. Ostali; nato plesna glasba (prenos)

616 kc Praga 5 kW

7.00 Koncert orkestra
10.30 Jugoslovanske pesmi
19.40 Češke narodne pesmi
20.00 Koncert na kitaro
20.20 Koncert praškega kvinteta
20.50 Koncert orkestra
22.18 Prenos iz Bratislave

635 kc Langenberg 13 kW

7.00 Jutranji koncert
11.15 Slavnosti ob oprostivti
13.00 Opoldanski koncert
16.30 Večerni koncert
18.00 Delavska ura
20.00 Narodni koncert, orkester, nato lahka glasba

680 kc Rim 50 kW

13.30 Koncert radio kvinteta
17.30 Vokalni in instrumentalni koncert
18.00 Plesna glasba
21.02 »Rigoletto«, opera v štirih dej., Verdi

716 kc Berlin 4 kW

7.00 Koncert pristaniškega orkestra (prenos iz Hamburga)
8.50 Jutranja slovesnost
13.00 Opoldanski koncert (prenos iz Leipziga)
17.05 Koncert godbe na pihala
18.25 Narodne pesmi severnih narodov
19.00 Plošče
20.00 Ljudski orkestralni koncert; nato plesna glasba

788 kc Toulouse 8 kW

13.00 Koncert radio-orkestra
18.00 Koncert opernega ork.
20.25 Pesmi
21.00 Plesna glasba. Vojaške pesmi

851 kc Graz 7 kW

Vsak dan prenos iz Dunaja od 10.50 do konca

871 kc Bucarest 12 kW

Radio Bucarest prenaša svoj program po vzhod.-evrop. času!

19.00 Plošče
21.00 Spomin na smrt kralja Ferdinanda
21.45 Simfonični koncert
22.30 Koncert radio orkestra
23.00 Dnevne vesti

923 kc Breslau 4 kW

13.10 Zabavni koncert
15.00 Plošče
18.30 Citre in kitara
20.15 Narodni koncert
22.40 Plesna glasba

1076 kc Bratislava 12 kW

11.00 Koncert iz Trenčianskih Toplic
12.00 Orkestralni koncert (italijanski glasba)
18.00 Koncert radio orkestra
19.30 Orkestralni koncert
20.20 Prenos iz Prage

1140 kc M. Ostrava 10 kW

9.00 Plošče (Čajkowsky), nato prenosi iz Brna, Prage in Bratislave

Ponedeljek, 21. julija

698 kc Beograd 2-5 kW

19.30 Narodne pesmi s spremljevanjem kitare
20.30 Prenos z Dunaja
22.30 Časovna napoved in dnevne vesti
22.15 Plošče (narodne melodije)
22.45 Večerni koncert radio kvarteta

977 kc Zagreb 0-7 kW

12.30 Plošče
20.15 Kulturna in društvena poročila
20.30 Prenos srednjeevropskih postaj
22.40 Lahka glasba radio orkestra

212-5 kc Varšava 12 kW

12.10 Plošče
18.00 Lahka glasba
20.15 Mednarodni koncert z Dunaja
23.00 Plesna glasba

545 kc Budapest 20 kW

17.30 Plošče
19.00 Arije in ciganski orkester
20.30 Večer francoske opere
21.15 Zabavna glasba

563 kc München 4 kW

12.00 Opoldanski koncert
13.15 Klasična glasba
16.25 Literarna ura
17.05 »Die Meistersinger von Nürnberg«, opera (R. Wagner)

581 kc Dunaj 15 kW

12.00 Opoldanski koncert
15.00 Koncert kopališkega orkestra
20.05 Violoncello (Raphael Laine)
20.30 Simfonični koncert
22.30 Plesna glasba (plošče)

599 kc Milan 7 kW

19.30 Koncertne točke
20.40 »Gospod Bruschino«, opera, G. Rossini in »Začeto«, opera, P. Mascagni nato plesna glasba

616 kc Praga 5 kW

11.15 Narodni napevi (plošče)
17.00 Prenos iz Bratislave
19.45 Koncert na pianino
22.55 Napovedi in čas

635 kc Langenberg 13 kW

7.05 Jutranji koncert
13.05 Koncert radio orkestra
15.00 Mladinska ura
17.30 Večerni koncert

1157 kc Leipzig 4 kW

8.30 Orgeljski koncert
9.00 Jutranja slovesnost
13.00 Opoldanski koncert
15.50 Veseli koncert orkestra
16.20 »Okrasek«, komedija
18.30 Vokalni in instrumentalni koncert
20.00 »Rože iz Floride«, opereta
22.30 Plesna glasba

20.00 Lahka glasba
21.00 »Kermes«, scene, H. Müller, nato prenos koncerta iz kavarne

680 kc Rim 50 kW

17.30 Koncert opernega orkestra
20.30 Poročila, sport, vreme
21.20 Večer lahke in zabavne glasbe

716 kc Berlin 4 kW

14.00 Plošče
16.30 Pesmi, nato koncert
18.30 Mladina pred in po vojni (predavanje)
19.05 Zabavna glasba
20.30 Vokalni in instrumentalni koncert

788 kc Toulouse 8 kW

21.15 Plesna glasba
13.00 Koncert radio orkestra
18.00 Plesna glasba

Torek, 22. julija

698 kc Beograd 2-5 kW

12.45 Opoldanski koncert radio kvarteta
19.00 Predavanje
19.30 Violina in kitara
20.00 Prenos iz Zagreba
22.00 Časovna napoved in dnevne vesti
22.15 Večerni koncert radio kvarteta

977 kc Zagreb 0-7 kW

12.30 Opoldanski koncert radio orkestra
20.00 Operne arije in dueti
21.00 Kabaretni večer (skupno za Zagreb, Beograd in Ljubljano)
22.10 Plesna glasba (prenos iz Bleda)

212-5 kc Varšava 12 kW

12.10 Plošče
17.35 Prenos iz Krakova. Predavanje
18.00 Salonski orkester
19.50 Prenos iz poznanijske opere

545 kc Budapest 20 kW

17.30 Koncert opernega orkestra
19.15 Ogrski večer
20.20 Koncert vojaške godbe nato ciganski orkester

18.25 Španski plesi
19.40 Argentinski orkester
20.15 Pesmi
21.00 Koncert radio orkestra
871 kc Bucarest 12 kW
Radio Bucarest prenaša svoj program po vzhod.-evrop. času!

19.45 Dnevne vesti
20.00 Plošče
21.00 Komorna glaba
21.45 Pevski koncert
22.15 Pianino (ga. Cruceano)
923 kc Breslau 4 kW

16.30 Koncert radio tria
18.15 Pregled moderne umetnosti in literature
19.05 Plesna glasba (plošče)
20.30 Prenos z Dunaja

1076 kc Bratislava 12 kW

11.30 Plošče
17.00 Koncert radio orkestra
18.00 Zabavna glasba
19.30 Prenos iz Prage

1140 kc M. Ostrava 10 kW

11.00 Plošče
18.15 Narodne pesmi
19.10 Koncert vojaške godbe
20.30 Prenos iz Prage

1157 kc Leipzig 4 kW

13.00 Koncert francoskih oper (plošče)
13.15 Vojaški koncert
16.30 Koncert simfoničnega orkestra
19.00 »Flaubert pred državnim pravdnikom«, slušna igra
20.30 Mednarodni večer, prenos z Dunaja
22.30 Plesna glasba

563 kc München 4 kW

16.25 Glasba za mladino
17.25 Koncert radio tria
19.50 Zabavna glasba
21.15 »Oporoka«, komedija od L. Ganghofer-ja
22.00 Lahka glasba

581 kc Dunaj 15 kW

11.00 Dopoldanski koncert
15.15 Popoldanski koncert
17.30 Mladinska ura
19.00 Predavanje za fotografe-amaterje
20.05 Pesmi in arije
20.35 Straussov koncertni večer

599 kc Milan 7 kW

16.35 Petje otrok
17.00 Plošče
19.30 Zabavna glasba
20.40 Koncert radio kvarteta
21.10 Simfonični koncert; nato plesna glasba

616 kc Praga 5 kW

11.15 Beethovnov kompozicije (plošče)
19.35 Slovaške narodne pesmi
21.00 Pesmi in dueti
21.30 Violoncello

635 kc Langenberg 13 kW

7.05 Jutranji koncert
11.00 Slavnosti ob oprostivti v Koblenzu

13.05 Opoldanski koncert
17.30 Komorna glasba
20.00 Koncert radio orkestra
21.00 Koncert godbe na pihala
680 kc Rim 50 kW

17.30 Vokalni in instrumentalni koncert
20.30 Poročila
21.02 Koncert opernih tekstov
716 kc Berlin 4 kW

16.30 Beethovnovе kompozicije (Leipzig)
18.45 Zabavna glasba
20.30 »Der Marsch zum Salzmeer«, slušna igra
21.30 Klavirski koncert
788 kc Toulouse 8 kW

13.00 Jazz-orkester
18.00 Plesna glasba
18.25 Orkester
19.00 Moderni šlagerji (Tango)
19.40 Saksofon
21.00 Koncert opernega ork.
871 kc Bucarest 12 kW
Radio Bucarest prenaša svoj program po vzhod.-evrop. času!
18.00 Zabavna in romunska glasba

Sreda, 23. julija

698 kc Beograd 2-5 kW

10.30 Plošče
12.45 Koncert radio kvarteta
19.30 Večerni koncert
20.30 Jugoslovanske pesmi. Poje ga. Kovačević
21.00 Koncert radio orkestra
22.15 Plesna glasba

977 kc Zagreb 0-7 kW

12.30 Plošče
20.35 Koncertni večer
22.00 Lahka glasba radio orkestra

212-5 kc Varšava 12 kW

12.10 Plošče
18.00 Koncert radio orkestra
19.45 Poljedelska ura
20.15 Koncert solistov (arije in godba)
21.15 Zabavna glasba
23.00 Plesna glasba

545 kc Budapest 20 kW

17.30 Vokalni in instrumentalni koncert
19.00 Koncert ciganske godbe
20.35 Koncert
22.00 Wagnerjeva glasba

563 kc München 4 kW

12.30 Opoldanski koncert
16.25 Koncert radio tria
17.25 Mladinska ura
20.00 Koncert radio orkestra in solistov
21.35 Zabavna, nato plesna glasba

581 kc Dunaj 15 kW

12.00 Opoldanski koncert
15.45 Popoldanski koncert
17.45 Ura predavanj
21.05 Večerni koncert

20.00 Plošče
21.00 La Boheme, opera (Puccini), nato dnevne vesti

923 kc Breslau 4 kW

16.30 Prenos iz Leipziga
18.20 Tehnična ura
19.30 Za zabavo (plošče)
20.00 40 let delavškega gibanja na Nemškem
21.45 Plesna glasba

1076 kc Bratislava 12 kW

11.30 Plošče
17.00 Koncert radio orkestra
18.00 Koncert solistov
21.00 Koncert radio orkestra
22.15 Zabavna glasba

1140 kc M. Ostrava 10 kW

11.00 Plošče
Prenosi iz Prage, Bratislave in Brna

1157 kc Leipzig 4 kW

15.30 Plošče
16.30 Simfonični orkester (Beethovnova dela)
19.40 Vojaški koncert
21.45 Koncert komorne glasbe
22.30 Plesna glasba

599 kc Milan 7 kW

16.35 Mladinska ura
17.00 Plošče
19.30 Zabavna glasba
20.30 Organizacija dela. Predavanje
20.50 Lahka glasba

616 kc Praga 5 kW

11.15 Plošče
19.35 Ruske narodne pesmi
19.50 Violinski koncert, Štepanek

635 kc Langenberg 13 kW

7.05 Jutranji koncert
13.05 Opoldanski koncert
15.00 Za deklice
17.45 Koncert, iz raznih oper
20.00 Slavnostni koncert, nato napovedi in lahka glasba

680 kc Rim 50 kW

13.30 Radio kvintet
17.30 Koncert lahke in plesne glasbe
21.02 Simfonični in vokalni koncert

716 kc Berlin 4 kW

16.30 Lahka glasba
17.20 Mladinska ura
19.00 »Ali so še zmaji?« (predavanje)
19.00 Pesmi
20.00 Iz oper
21.30 Plesna glasba
0.30 Lahka glasba

788 kc Toulouse 8 kW

13.00 Koncert radio orkestra
18.00 Plesna glasba
19.00 Pianino-solo
19.40 Pesmi
20.15 Iz raznih operet
21.10 Orkester (Prenos iz kavarne)

871 kc Bucarest 12 kW

Radio Bucarest prenaša svoj program po vzhod.-evrop. času!

18.00 Lahka glasba
20.00 Plošče
21.00 Violoncello (G. Bonis)
21.45 Pevski koncert
22.15 Pianino

923 kc Breslau 4 kW

18.15 Materija in življenje
19.05 Koncert radio tria
20.00 Dobro pristoječi frak. Komedija
22.00 Napovedi

1076 kc Bratislava 12 kW

11.30 Plošče
12.20 Koncert radio orkestra

Četrtek, 24. julija

698 kc Beograd 2-5 kW

12.45 Koncert radio kvarteta
19.00 Spomini na vojno. G. Telehovič
19.30 Harmonika
20.15 Jugoslovanski večer (Beograd, Zagreb, Ljubljana)
20.15 Beograd (vokalni koncert)
21.05 Zagreb
21.55 Ljubljana
22.50 Koncert radio orkestra

977 kc Zagreb 0-7 kW

12.30 Koncert radio orkestra
20.00 Kulturna in društvena poročila
20.15 Skupni večer jugoslovanskih postaj
20.15 Pesmi in arije (Beograd ga. Adamić)
21.05 Instrumentalni koncert (Zagreb)
21.55 Prenos iz Ljubljane

212-5 kc Varšava 12 kW

12.35 Plošče
18.00 Koncert solistov
20.15 Ljudski koncert
22.15 Napovedi in sport
23.00 Plesna glasba

545 kc Budapest 20 kW

16.00 Koncert radio orkestra
18.00 Zabavna glasba
21.30 Arije in pesmi
22.40 Ciganska glasba

563 kc München 4 kW

12.30 Opoldanski koncert
16.25 Klavir-solo
17.25 Koncert radio tria, uvertura
19.45 Vojaški koncert
21.10 Simfonični koncert

581 kc Dunaj 15 kW

11.00 Dopoldanski koncert
13.00 Plošče
15.20 Popoldanski koncert
20.05 »Des Löwen Erwachen«, opereta v 3 dej.
21.05 Komorna glasba, nato plošče

599 kc Milan 7 kW

16.35 Mladinska ura
17.00 Plošče
19.30 Lahka glasba

17.00 Koncert radio orkestra
18.00 Koncert solistov
22.15 Prenos iz Prage

1140 kc M. Ostrava 10 kW

11.00 Plošče
Prenosi iz Prage, Bratislave in Brna

1157 kc Leipzig 4 kW

13.10 Plošče
14.30 Mladinska ura
16.00 Pregled srednjeevropskega zračnega prometa
16.30 Petje in recitacije
19.30 Koncert
20.30 »Dobro pristoječi frak«, komedija
22.15 Plesna glasba

20.40 »Gospod Bruschino«, opera (Rossini) in »Zanetto«, opera (Mascagni); nato plesna glasba

616 kc Praga 5 kW

11.15 Wagnerjeve kompozicije (plošče)
17.00 Prenos iz Bratislave
19.55 »Prvi klient«, endejanka
20.30 Arije in pesmi
22.15 Koncert

635 kc Langenberg 13 kW

7.05 Jutranji koncert
13.05 Opoldanski koncert
17.30 Pevski koncert, Nova pesem
20.00 Večerni koncert. Master operete (plošče)
22.00 Prenos iz kavarne »Hansa«

680 kc Rim 50 kW

13.30 Lahka glasba
17.30 Vokalni in instrumentalni koncert
21.02 »Madame Butterfly«, opera v 3 dej., Puccini

716 kc Berlin 4 kW

14.00 Plošče
16.05 Koncert
17.50 Mladinska ura
18.00 Osem let okoli sveta, predavanje
19.05 Zborne pesmi
20.30 Plesna glasba
22.30 Zabavna glasba

788 kc Toulouse 8 kW

13.00 Španski napevi
18.00 Plesna glasba
18.25 Pesmi
19.00 Pianino
19.40 Simfonični orkester
21.00 Koncert velikega orkestra
871 kc Bucarest 12 kW
Radio Bucarest prenaša svoj program po vzhod.-evrop. času!
18.00 Lahka glasba
20.00 Plošče
20.40 Evropske postaje
21.45 Arije
22.15 Harfa (Ga. Pessione)
22.45 Dnevne vesti

923 kc Breslau 4 kW

16.30 Koncert
19.05 Plošče (opere)
21.15 Pevski koncert (Korchat-
kvartet)
22.30 Plesna glasba

1076 kc Bratislava 12 kW

11.30 Plošče
17.00 Koncert orkestra
19.30 Prenos iz Prage
19.55 Plesna glasba
21.00 Prenos iz Prage

Petek, 25. julija**698 kc Beograd 2-5 kW**

12.45 Koncert radio orkestra
19.00 »On molči«, enodejanka
19.30 Narodne melodije
20.30 »Cirkuška princesa«, ope-
reta
21.45 Koncert radio kvarteta
22.45 Sprehod po Evropi

977 kc Zagreb 0-7 kW

12.30 Plošče
19.45 Kulturna in društvena po-
ročila
20.00 Koncertni večer (prenos
iz Ljubljane)
22.10 Penos tujih postaj

212-5 kc Varšava 12 kW

12.10 Plošče
18.00 Koncert orkestra
19.20 Plošče
20.15 Simfonični koncert

545 kc Budapest 20 kW

17.30 Koncert na kitaro
19.00 Ciganski orkester
20.00 Koncert opernega orke-
stra; nato jazz-orkester

563 kc München 4 kW

12.30 Opoldanski koncert
15.10 Ura za ženske
17.25 Zabavna glasba radio-tria
18.45 Turistika in turisti, pre-
davanje
19.30 Klavirski koncert
20.00 »Götz von Berlikingen«,
drama v 5 dej. (J. W.
Goethe. Nato plošče

581 kc Dunaj 15 kW

12.00 Opoldanski koncert
15.20 Plošče
16.30 Flavta
16.55 Vijolina
19.30 Predavanja
20.40 Enodejanka: 1. »Če dve
delata isto« (F. Korinthy).
2. Bluff« (Averčenko). 3.
»Ustanovimo d. z o. z.
(Bekeffi). Nato večerni
koncert

599 kc Milan 7 kW

16.35 Petje malčkov
17.00 Plošče
19.30 Zabavna glasba
20.40 Simfonični koncert; nato
plesna glasba

1140 kc M. Ostrava 10 kW

11.00 Plošče
Prenosi iz Prage, Brati-
slave in Brna

1157 kc Leipzig 4 kW

13.10 Plošče
15.00 Mladinska ura
16.30 Koncert
18.00 Tuberkuloza in nje razvoj
19.30 Švisarska narodna glasba
(plošče)
21.30 Švicarski večer

616 kc Praga 5 kW

11.15 Plošče
17.00 Koncert komorne glasbe
20.00 Eksotična glasba
20.30 Zabavna glasba
21.00 Koncert češke filhar-
monije

635 kc Langenberg 13 kW

7.05 Jutranji koncert
12.10 Plošče
13.05 Opoldanski koncert
16.45 Mladinska ura, Gašparček
17.30 Večerni koncert radio or-
kestra
20.15 Koncert komorne glasbe
21.00 »Der Naar mit der Hache«
(E. Reinacker), nato ples-
na glasba

680 kc Rim 50 kW

13.15 Koncert radio kvinteta
17.30 Koncert komorne glasbe
18.30 Plesna glasba
21.02 »Kraljica fotografra«, ope-
reta, L. Bardi

716 kc Berlin 4 kW

15.20 Žena v Avstraliji, preda-
vanje
15.40 Tehnika v moderni Kitaj-
ski
16.30 Orkestralni koncert
19.10 Zabavna glasba
20.55 Violinski koncert
21.35 Koncert kvinteta; nato
plesna glasba

788 kc Toulouse 8 kW

13.00 Koncert orkestra
18.00 Plesna glasba
18.25 Tango napevi
19.40 Koncert radio orkestra
20.15 Viola-koncert
21.00 Koncert sestavljenega or-
kestra

871 kc Bucarest 12 kW

Radio Bucarest prenaša svoj
program po vzhod.-evrop. času!

18.00 Romunska glasba
20.00 Plošče
21.45 Simfonični orkester
22.45 Dnevne vesti

923 kc Breslau 4 kW

19.30 Narodna glasba
21.20 »Naloga«, Enodejanka
22.00 Sprehod po domačih po-
stajah
22.45 Plesna glasba

1076 kc Bratislava 12 kW

11.30 Plošče
17.00 Koncert solistov

19.00 Turizem in sport

19.35 Plošče

1140 kc M. Ostrava 10 kW

11.00 Plošče
Prenosi iz Prage, Brati-
slave in Brna

Sobota, 26. julija**698 kc Beograd 2-5 kW**

12.35 Koncert radio kvarteta
19.00 Zdravstvena ura
19.30 Narodne pesmi. Ga. Kri-
šćinska
20.00 Vokalni kvintet
21.00 Koncert radio orkestra
22.15 Plesna glasba

977 kc Zagreb 0-7 kW

12.30 Koncert radio orkestra
19.45 Kulturna in društvena po-
ročila
20.00 Koncertni večer (prenos iz
Beograda)
22.10 Plesna glasba

212-5 kc Varšava 12 kW

12.10 Plošče
18.00 Prenos iz Vilne
19.20 Plošče
19.20 Plošče
19.45 Poljedelska ura
20.15 Ljudski koncert
23.00 Plesna glasba

545 kc Budapest 20 kW

17.30 Koncert vojaške godbe
18.30 Plošče
19.45 Koncert radio orkestra
22.15 Koncert ciganskega orke-
stra; nato napoved in no-
vice

563 kc München 4 kW

12.30 Opoldanski koncert
(plošče)
16.00 Koncert radio tria
17.10 Mladinski radio
17.35 Koncert na orglje
18.50 Mandoline, kvartet
20.00 Zabavni koncert radio or-
kestra
21.20 Resna in vesela glasba,
nato plesna glasba

581 kc Dunaj 15 kW

11.00 Dopoldanski koncert
13.00 Plošče
15.20 Popoldanski koncert
18.35 Komorna glasba
21.00 Slavnostni koncert (iz
Salzburga). Nato večerni
koncert

599 kc Milan 7 kW

17.00 Plošče
19.30 Zabavna glasba
20.55 Komedija
21.25 Vokalni in instrumentalni
koncert; nato plesna gla-
sba do 24.00

616 kc Praga 5 kW

11.10 Plošče
19.30 Narodne pesmi
20.00 Narodna glasba (pihala)
21.00 Koncert radio orkestra

1157 kc Leipzig 4 kW

13.00 Plošče
16.00 Popoldanski koncert
19.40 Ura P. Rosegerja
20.40 Zabavna glasba
22.25 Plesna glasba

23.20 Zabavna glasba, prenos iz
kavarne »Praha«

635 kc Langenberg 13 kW

7.05 Jutranji koncert
12.10 Plošče
13.05 Opoldanski koncert
15.00 Mladinska ura
17.30 Zabavna glasba
20.00 Zabavni večer (plošče)

680 kc Rim 50 kW

17.30 Vokalni in instrumentalni
koncert
20.00 Pevske točke
21.02 Mešana glasba
22.30 Plesna glasba

716 kc Berlin 4 kW

14.00 Plošče
15.20 Mladinska ura
16.30 Zabavna glasba
19.05 Arije in pesmi
20.00 Plesna glasba do 0.30

788 kc Toulouse 8 kW

12.30 Katoliška služba božja
18.00 Plesna glasba
18.25 Tango melodije
19.00 Pesmi
19.40 Solisti
20.15 Simfonični orkester
21.00 Koncert raznih operet

871 kc Bucarest 12 kW

Radio Bucarest prenaša svoj
program po vzhod.-evrop. času!

18.00 Romunska in zabavna
glasba
19.45 Dnevne vesti
20.00 Plošče
21.00 Kabaretna glasba

923 kc Breslau 4 kW

19.00 Ogrska narodna glasba
19.30 Plošče
20.30 Plesne točke. Razvoj
valčka

1076 kc Bratislava 12 kW

11.30 Plošče
12.20 Orkestralni koncert
16.30 Narodna glasba
17.00 Koncert
23.00 Prenos iz Prage

1140 kc M. Ostrava 10 kW

11.00 Plošče
Prenosi iz Prage, Brati-
slave in Brna

1157 kc Leipzig 4 kW

13.10 Plošče (pesmi)
16.00 Mladinska ura
16.30 Koncert
19.00 Religija in tehnika, pre-
davanje
19.30 Koncert na citre
20.00 Zabavni večer
22.30 Plesna glasba

Pocenitev in izboljšanje elektronk

Cenene ploščate elektronke. — Mrzle elektronke s foto- in tlečo-katodo.

Medtem ko bo letošnja radijska razstava prinesla sicer mnogo konstruktivnih izboljšanj, vendar nobenih novosti in iznajdb, moremo računati pri elektronkah z znatnimi novostmi. Prva smer, v kateri se je intenzivno delalo, ima za cilj

znatno pocenitev

elektronk, druga pa odpravo kurilnega toka. Tako zvane »mrzle elektronke«, ki ne rabijo nobenega toka za kurjavo, tvorijo že več let problem, za katerega se tudi laični svet interesira. Cenene ploščate elektronke (Telefunken) se že tudi izdelujejo v veliki množini; za časa bodo že prišle na trg. Mrzle žarnice pa bomo lahko videli najbrže kot vzorec. Za prodajo jih še ne bo.

Nove ploščate elektronke

se odlikujejo s posebno enostavno konstrukcijo elektrod. Taka elektronka s povprečnim prerezom elipsne oblike z 20 mm širine in 6 mm debeline ima samo kurilno nitko in navadno anodo, toda nima mrežice. Notranja izdelava te miniaturne žarnice, ki ni večja od prsta, je veliko enostavnejša, kakor pa navadne žarnice za razsvetljavo.

Smemo tedaj pričakovati, da te elektronke ne bodo dražje, kakor na primer 25 vatne žarnice. Krmiljenje anodnega toka se vrši od zunaj in sicer s staniolno

oblogo, ki se ovije okoli elektronke; pivotni mrežni priključek bo direktno na tej metalni oblogi. Ker imamo v notranjosti samo anodo in katodo, ima elektronkin podstavek, ki je zelo majhen, le tri majhne tanke metalne konice. Elektronke so dobile ime žarnice z zunanjim krmiljenjem.

Izrecno je treba omeniti, da te žarnice ne predstavljajo same na sebi nobenega tehničnega napredka, torej ne dajo nobene večje ojačitve in tudi sicer ne nudijo nobenega izboljšanja. Morejo se rabiti n. pr. samo kot avdionka in uporovna ojačevalka, ne pa za končno elektronko. Njihov učinek je približno enak onemu normalnih elektronk. Njihova prednost je edino v znatno cenejši izdelavi, ki omogoča prodajno ceno, katerega je le del cene sedanjih elektronk.

Za tehniko in amaterja zanimivejše so

mrzle elektronke,

ki so se sedaj prvič pojavile praktično uporabljive. Tu se zasledujeta dve smeri; na eni strani skušajo izkoristiti princip tlečih žarnic (Glimmlampen), tedaj izdelovati radio-žarnice, ki predstavljajo, grobo rečeno, normalno tlečo žarnico (Glimmlampe) z vdolano mrežo, med tem, ko uporablja druga smer alkalične katode, ki so nam poznane od foto celic. Pri tlečih žarnicah moramo energijo, ki si jo prihranimo z odpadlo kurjavo, do-

dati kot anodni učinek. Te vrste elektronk se še preizkušajo po laboratorijih in ne moremo o njih konstrukciji in električnih podatkih še nič reči.

Elektronke s fotokatodo prav tako nimajo kurjave, zato pa rabijo stalno razsvetljavo. Prav tako, kot vzbudi svetlobni žarek, ki pade na fotocelico, tako zvani fototok, dobimo pri

fatokatodnih elektronkah

elektronski tok z osvetljitvijo. Te vrste žarnic moremo uporabljati v aparaturnah s priključkom na omrežje; med tem ko je namreč precej težko kurilni tok za občutljive ojačevalce, n. pr. za tonfilm aparature, tako dobro izčistiti, da bi se zadušil vsak šum iz omrežja, ojačuje fotokatodna žarnica tudi pri osvetlitvi z žarnico kurjeno z izmeničnim tokom (zadostuje navadna žarnica od žepne električne svetilke) absolutno brez vsakih motenj. Fotokatodne žarnice so uporabljive le za ojačanje napetosti, pri katerem pa obstoje za te vrste elektronk še posebne zahteve.

Dve razstavi

Nemška razstava za radio in gramofonijo Berlin 1930.

Kot vsako leto v jeseni se vrši tudi letos od 22. do 31. avgusta velika nemška razstava za radio v Berlinu, združena prvič z razstavo gramofonije. Obe razstavi se bosta vršili v sedaj dograjenem četverokotu ob radijskem stolpu. V šestih dvoranah se bo kazala celotna nemška radio industrija, pri radiu udeležene nemške oblasti in oddajne družbe, industrija gramofonov ter izdelovanje plošč in sestavnih delov.

STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE

STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE

STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE

Kot iz lože gledališko predstavo, tako opazujete življenje cele Evrope, če imate neprekosljivi : : : : : štirielektronski aparat

Kot iz lože gledališko predstavo, tako opazujete življenje cele Evrope, če imate neprekosljivi : : : : : štirielektronski aparat

STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE

STANDARDYNE

STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE STANDARDYNE

za popolen priključek na izmenični tok. — Najmodernejši aparat sodobne tehnike. — Najselektivnejši od vseh aparatov! — Najmodernejša konstrukcija. — Zahtevajte prospekte od Vašega trgovca.

Aparat Standardyne se zamenja do 15. avgusta 1930 (proti doplačilu) za že rabljene baterijske aparate! Razlika cene se plača lahko tudi na obroke.

TUNGSRAM - ZAGREB - TRG N

Nemška državna pošta ter državna radio družba bosta dokazali, da se razvoj radia v Nemčiji gradi na neumornem in intenzivnem raziskovalnem delu. Posebne razstave bodo nudile vpogled v znanstvene in tehniške delovne izsledke uradnih laboratorijev.

Gramofonska razstava bo nudila poleg razstave industrijskih izdelkov še kulturnozgodovinski pregled zgodovine moderne fonotehnike. Predvajanja iz arhiva bodo oživljala pred poslušalci glasove dobe in narodov. Nikjer na svetu se ne nudi interesentu v okviru strokovne razstave tako možnost orientacije na istem mestu in ob istem času.

Razstavni prostor z novim vrtom in radio stolpom (138 m, moderna restavracija v višini 55 m) nudi posetnikom prijetno bivanje. Osrednja lega nemške prestolice omogoča najboljše in najudobnejše zveze z vlaki in letali. Hoteli jamčijo za vso željeno udobnost in eleganco pri normalnih cenah. Stanovanjski urad razstave omogoča naglo in zadovoljivo preskrbo stanovanj, čeprav bi bilo število

obiskovalcev proti pričakovanju veliko. Glavno mesto Nemčije, znano radi svojih tisočev znamenitosti, ki jih vsakomur nudi, kaže baš v času razstave izredno bogat spored v teatru in v glasbi. Veliko je število premijer in svetovnoznani pruski državni muzeji pripravljajo slavnostno proslavo svojega stoletnega obstoja.

Vse nadaljne informacije daje »Ausstellungs-, Messe- und Fremdenverkehrsamt« mesta Berlina, Charlottenburg 9, Königin Elisabethstrasse 22.

Druha romunska mednarodna radio razstava, Bukarešta 1930.

V dneh od 7. do 28. sept. t. l. se vrši v Bukarešti druga romunska mednarodna radio razstava, ki se je udeležijo vse velike radio-industrije, katere žele stopiti v stik z romunskimi podjetji. Število udeležencev je trenutno že zelo veliko. Razstava uživa največjo podporo od strani države kakor tudi romunske radio oddajne družbe. Romunske železnice dajejo posetnikom 50% popusta.

UMETNOST IN RADIO

Radio razširja umetnost

Arno Schirokauer.

Vedno slišimo proteste nekaterih glasbenih družb, pisateljskih društev, igralskih korporacij in časopisov proti radiu, češ, da jih bo radio uničil. Časopisi se boje konkurence, meščan pa, ki se je tekom časa navadil časopisov, je v šestih letih radio-razmaha prav malo spoznal pomen radija, prav tako, kot je v teku 30. let malo spoznal pomen filma, bodisi vzgojni ali uničujoči. Pustimo ga, ne sežimo predaleč.

Izobraženi in prizadeti umetniki očita-jo radiu, da pomeni amerikanizacijo umetnosti ter povzroča skrb umetnikom prav tako kot konzumentom umetnosti. Radio omrtvi umetnika in pogubi prijatelja umetnosti. Radio proizvaja mesto pošteno razgibane umetnosti le akustične surogate.

Pomniti pa moramo, da se ni pri radiu mehanizirala umetniška tvornost, ampak samo razširitev tvornosti, razdelitev umetnosti in pa privlačnost umetniškega dela.

Mehanizirala se je torej le razdelitev na konzumenta, ne pa produktivna sila umetnika in pa sprejemljivost ljubitelja umetnine. Če je to pogubno za umetnost, potem je tisk ravno tako poguben kot radio. Če bi držala trditev, da sta radio in tisk pogubna za umetnost, potem velja tudi trditev, da je bil zadnji Minnensänger poslednji pesnik, Goethe pa žali-bog niti ni mislil, da on že nima več pravice biti umetnik. Ne, umetniško ustvarjanje je svobodno in prvotno, samo razširjanje dela se vrši tovarniško in se mora vršiti. Kajti produktivna sila naših umetnikov ni nič večja, kot je bila prej. Toda preje se je pogubila moč ženejve, ona se je uničila na epu, ki je obsegal 2000 verzov, katerih lepoto in notranjo moč pa je uživalo le par ljudi. Ta produktivna moč se je uničila na slikah-umetninah, ki so potem visele po grajskih dvoranh, pa nihče ni užival ob njih. Pa sedaj nismo več tako bogati. Ista produktivna zmoglost mora zadovoljevati tisoče ljudi; mi moramo to zmoglost izrabit s tem, da jo pomnožimo. Mislimi

pa pri tem ne smemo, da reprodukcija umetniškega dela uničuje prisrčnost in čistočo produkcije. Ravno nasprotno! Brez izločiranosti in teža grozne samote sta odvzeta umetniku. Prvikrat v zgodovini človeštva ga lahko posluša uho človeštva. Prej ni bilo nobene zveze med umetnikom - producentom in ljubitelji umetnosti, med čistili umetnikov. In ta vmesni prostor je izpopolnjen z duhovito iznajdbo.

Zveza med umetnikom in publiko je končno upostavljena in precizno izvedena. Nobeden »atom« kake ideje ideje se ne more izgubiti. Vsaka beseda, vsak glas, vsaka misel, vsak različek kake misli moremo danes tisočkrat pomnožiti in ga izročiti žejnim. Umetnik prejšnjih epoh je moral imeti dovoljenje svojega pokrovitelja, da je smel ustvarjati. On je bil umetnik po volji svojega gospoda, ne po hrepenenju in zahtevi svoje duše. Koliko sijajnih idej je radi tega zamrlo že v dušah umetnikov — »duševnih sužnjev«.

Mi smo si naložili dolžnost, da uporabimo čim bolj mogoče duhovno moč del naših umetnikov. Oddajna postaja je izpolnilka prostora med producentom umetnosti in konzumentom in ona pomnoži umetniško delo, ga raznese med najširše plasti. In zato taki očitki. (-i)

Slušna igra!

Prof. dr. H. Nüchtern.

V nemškem literarnem radiu obstojata dve različni smeri, in sicer: 1. Slušni oder, ki s pomočjo izraza govora, kot načina umetnostnega udejstvovanja vzbujajo razpoloženje in iluzijo pravega odra. Govor, vsebina, maska, vloga in človek-umetnik, ki vlogo igra, vse mora biti isto, ali vsaj vzbujati iluzijo, da je to oder, kateremu publika ploska, se mu smeje, z njim sočustvuje, torej, igralec v radiju je odvisen od nevidne publike.

2. Druga vrsta je temu nasprotna. To je slušni radio, ki ima na programu slušne igre, pri katerih skušajo žeti uspehe bolj z artistično, kot z umetniško vsebino. Ne vsebina, pačenje iste, to je njih uspeh!

Moje stremenje je, v radiu oddati predvsem ona dramatična dela, ki so na odrih težko vprizorljiva, pa čeprav je njih vsebina slaba. Takih dramatičnih del pa jaz ne prirejam čisto originalnih, ampak jih posebej za radio predelam in prilagodim, pri čemer pazim na to, da scene kolikor mogoče strnem. Pred kratkim sem režiral v Breslau kot gost dramo K. Sterheila »Marquise von Arcis«. Pri tej priložnosti sem pričel premišljati o slušnem odru v nasprotju s tehničnim odrom. Po mojem nazoru in mojih idejah moramo pri oddaji igre združiti govor in glasbo, oziroma moramo moč govora podkrepiti s primerno glasbo, da ne nudimo nevidnim in radi tega še mnogo bolj kritičnim poslušalcem le užitka na uho in njihovo mišljenje, ampak, da te poslušalce zadenemo v živo, da jim razburimo dušo. Ne smemo zamenjati iluzije z vsiljivostjo, akustičnih kulis ne s šumnim uvodom. Če je napisano kako delo, pri katerem je vse le spremljajoči tekst in nič bistvenega, močnega, potem to ni prava slušna igra. Tudi ona moderna tehnika, ki je bila glavno umetnostno sredstvo, da je pridobila gledalce za film, je bila mnogokrat vkljub svoji raznolikosti v nevarnosti, da postane šablona, da postane nekaj vsakdanjega, če bi se ne bilo posrečilo, v to zunanjo — navidezno lepoto vnesti, vdihniti življenje z živo besedo, dramatičnimi dogodki in z duhovitimi domislicami.

Po teh temeljnih načelih sem skušal vprizoriti »Tragedijo človeka«, kar je smatral Madachi za neizpeljivo nato vprizoritev drame v vojni padlega Dumunca Saulesku-a, nato vprizoriti »Dubrovniško trilogijo« in Vojnovičev »Aequinoctium«. Toda še drug namen sem imel pri tem. Kot glavno vlogo radija sem smatral, da ustvari zvezo in čim ožje sodelovanje narodov. Jaz bi želel, da nastopi v radiu vsak narod in vsaka literarna struja. V prihodnjih mesecih bodo v dunajski »Ravag« gostovali režiserji in literarni vodje srednjeevropskih postaj in bodo tam podali poslušalcem največje možnosti sodelovanja med slušnim odrom in drugim dramatičnim udejstvovanjem. Prav v naslednjih tednih gostuje doktor Mayer v Stuttgartu in Maured Marla v Kasselu.

Naloga režiserja in igralcev v radiu je, da s spremljanjem poslušalca čim manj motijo, da čim bolj obrnejo pozornost poslušalca nase in na svoja izvajanja. Čudno je to, da danes v radiu stremijo prav za tem, o čemer so nesrečnemu bavarskemu kralju Ludoviku povedali, da smatrajo za čudstvo. Kralj Ludovik je hotel, da samo pred njim samim v Münchenu v mestnem gledališču igrajo Schillerjeve »Razbojnike«, mi pa danes po 60 letih igramo posameznim poslušalcem igre in predvajamo koncerte.

Seveda mi ne smemo vsega prezreti. Stojimo na začetku novega razvoja, ki gre roko v roki s hitrim razvojem radio tehnike. Ko bomo dobili dalekovidne radio aparate, bo slušna igra rešena in ji bo zagotovljen še večji razvoj. Takrat bodo poslušalci slišali govor in obenem videli mimiko in kretanje igralcev. Če pa današnja mehanizacija slušnim igram škodi, to vprašanje je odprto. Z izpopolnjenjem dalekosežnega sprejemnega aparata pa bo to vprašanje rešeno. (i)

Ali ste že poravnali naročnino?

»Halo, tukaj pisarna...«

S pomočjo telefona govorijo ljudje, ki so v resnici več kilometrov narazen, govorijo čez meje, čez daljna morja. Klepetajo, sklepajo kupčije. Kaj pomeni za nas to v času radia, dalekozora in tonfilma. Tisočkrat na dan se obrne kolesce samosklopnega aparata v velikih mestih. Kdo misli takrat na še vedno skrivnostno dejanje naravnega elementa. Kar je dal iznajditeljev duh, kaj življensko poslanstvo genialnih ljudi. Naloga usode je bila, da je postavila te močne osebe v službo človeštvu, človeške družbe. Kdo je vreden večjega spoštovanja, moč narave ali človeški duh, ki je to moč iztrgal iz vezi in jo postavil sebi v službo?

Danes ni pisarne brez telefona. Toda, kako daleč je še doba, ko ga ni še nihče poznal, ga ni nihče uporabljal, ko so še v pismih reševali najnujnejše dnevne pisme, ko so se znali pisma pisati. Čas pa, ki je uvedel industrijo in ki je kmalu spoznal vrednost časa, si največ časa prihrani s telefonom.

Kdo ga je izumil? — Prvo idejo za električni telefon je podal Francoz Charles Bourseul. On se je bavil l. 1849., kot mlad telegrafski uslužbenec, s prenosom plošč. Pri njegovih poiskih pa se mu ni posrečilo prenesti govora s pomočjo elektrike. To je dosegel fizik Filip Reis, rojen 7. jan. 1834 v Gelnhausen pri Kaselu, kot sin pekovskega mojstra. Leta 1851. je prvič pred javnostjo prenašal tone in deloma se mu je posrečilo celo prenos govora. Toda Reis ni doživel velikega razmaha svojega izuma, kajti umrl je prežgodaj v revnih razmerah. Amerikaneec Graham Bell, ki je delal nevede ali vede po Reis-ovih metodah in ki splošno velja za iznajditelja telefona, je l. 1877. nastopil zmagovalno pot v svet s svojim aparatom.

In danes. Pogovori med oddaljenimi mesti. Danes ima svet nad 30.000.000 aparatov. 1870—1930. To je tempo razvoja, ki ga pozna le tehnika.

Pazite, smrtna nevarnost!

Nobene slušalka na sprejemni aparatu, ki je priklopljen na omrežje!

Zopet so prijavili smrtni slučaj, ki se je primeril radi priključitve slušalk na aparat, ki je priklopljen na električno omrežje. To je v kratkem času že tretji smrtni slučaj. Aparat, priklopljen na omrežje, deluje čisto z desetkrat višjo napetostjo, kot to kaže luč. Pravilo pravi, da je 200 voltov zadnja stopnja. Pri navadnih aparatih je po pravilu en pol zvočnika pod to visoko napetostjo napravnemu zemlji. Ker pa moč žice in izolacijska sredstva v slušalkah ne vzdržijo vedno te visoke napetosti, lahko nastane v slušalki kratek stik. Tedaj postanejo kovinski deli slušalka provodniki toka in telo dotičnika, ki ima slušalko na glavi, prevzame nalogo zemlje, in dana je prilika, da ta visoki tok gre skozi človeško telo v zemljo. Posledica tega provođa so velike bolečine, bolezen ali celo smrt.

Omrežni sprejemni aparat lahko privede tudi do slušalk. Zato pa je potrebna čisto posebna in zelo draga pomožna aparatura — izhodni (Ausgang) transformator. Zato pazite!

(i)

Ali so kratki valovi zdravju škodljivi?

Znani strokovnjak na tem polju, dr. Esau je podal tole izjavo:

Ko so pred nekaj leti pričeli uporabljati v brezžični telefoniji kratke električne valove in ko so prešli k večji električni energiji, so se pokazale posledice. Osebe, ki so bile nastavljene pri oddajanju s kratkimi valovi, je po daljšem času pričela boleti glava, postale so silno nervozne. Da so pa tudi amaterji, ki so se ukvarjali s kratkimi valovi, trpeli na očesnih boleznih, meni ni znano. Te izjave so me povedle na pot raziskovanja vpliva kratkih valov bodisi na oči ali na kak drugi človeški organ. Vendar se mi zdi, da je energija, katero uporabljajo te amaterske postaje, tako majhna, da je njen vpliv na človeški organizem skoro izključen.

Pri uporabi ultra-kratkih valov so pa taki vplivi možni. Da pa ti ultra-kratki valovi učinkujejo na človeške organe, je potrebna silno velika energija. Da pa so obolele oči kakemu človeku, ki se je s temi valovi bavil, mi pa tudi ni znano. Dr. Schliephage iz Jene je obelodanil svoja raziskovanja na tem polju. Po njegovem opazovanju dobijo ljudje, ki živijo v bližini take postaje, višjo telesno temperaturo, ki je pa odvisna od moči dotične postaje in še nekaterih drugih okolščin. Če bi pa bilo s tem tako, bi morali biti mi, ki že več let delamo s takimi valovi, že x-krat mrtvi. Vedeti pa moramo, da so nekateri opozorili še na druge fiziološke vplive teh valov, ki pa še niso dovolj preiskani. Če pa bi postali ti ultravioletni valovi važni za medicino, morajo prizadeti poskrbeti, da zavarujejo osebe, ki imajo opraviti s temi valovi, proti vplivu teh valov. (i)

Konec nadloge — radia

Potrpljenje Amerikanca na eni strani je tako veliko kot vznemirljivost, razdražljivost in nepotrpežljivost na drugi strani. Njega ne vznemirja še tako kričeča reklama, ne vpitje po cestah, ne hupanje in ropot avtomobilov, zanj niso nadloga višinski vlaki in brnenje aeroplanov.

Toda iznajdba radia je koristno in nabavno napravo hitro izpremenila v veliko nadlogo, ki sili meščana v obup ali pa k izselitvi v manj naseljene okoliške vasi. Niti eno uro ni človek v svojem stanovanju varen pred vpitjem in hreščanjem zvočnikov, kar človeka živčno ubije. Njegov sosed na levi in njegov sosed na desni pusti, da zvočnik vpije 16 ur na dan, da s tem dokaže, da si je lahko nabavil radio aparat. Prav tako se razveseljuje družina nad tabo in družina pod tabo. Prav tako se bahajo s svojimi aparati drugi bolj ali manj oddaljeni sosede.

Prijatelji radia so postali njegovi sovražniki. »Preveč se s kruhom basati ni dobro«, pravi naš narodni pregovor. Naveličali so se ljudje poslušati to hrumeenje zvočnikov. Policija ni nikoli posredovala, prav do zadnjih časov. Sedaj se je malo izpremenilo.

VAŠE PODJETJE

bi lahko dajalo mnogo več.
Dandanes vsakdo

USPEVA

edinole z moderno in pravilno
reklamo. Vsak podjetnik hoče
in mora biti napreden. Bodite
tudi Vi napredni

Z REKLAMO

ki nikdar ni dovolj učinkovita.
Najmodernejši in najuspeš-
nejši način je reklama

V RADIU

vse informacije v upravi go-
vorjene reklame, Radio-studio
Ljubljana

V Newyorku je namreč neki sodnik kaznoval takega radio navijačca na globbo 50 dolarjev, ker je pustil svoj zvočnik, da je tulil s »polno paro«. Ta mo je imel radio prodajalno in je bil prepričan, da bo njegova trgovina polna odjemalcev, če bo njegov zvočnik prekril vlak, ki vozi nad njegovo hišo. Tri leta so sosede mirno poslušali. Pa je zbolela sosedi hčerka in žena je prosila trgovca, naj za par dni odneha. Pa ni hotel. Šel je tja duhovnik, pa ni nič opravil. Nazadnje je posredovala policija in mož je prišel pred sodnika. Oglašili so se še drugi sosede in mož je bil obsojen. Led je prebit. Pritožbe kar dežujejo na sodišča. Morda bo radio za nekaj časa utihnil vsaj za nekaj ur na dan. (i)

Radio v južnem ledenem morju.

Daleč na jugu, na snežnih poljanah Roos-ovega morja, je pred nekaj tedni slisal radio-telegrafist, ki je sedel v kabini neke lovske ladje na kite, ponavljajoči se klic na pomoč:

»S. O. S. S. O. S. S. O. S. S. Mi smo zadeli na ledeno goro — moremo zdržati največ eno uro — pridite na pomoč — Southern Queen — mi ležimo...«

Ladja-matica, »Southern Queen«, je ležala približno 30 milj od lovske ladje. Ob jasnem vremenu razdalja dveh ur za dobro ladjo.

Usoda pa je hotela, da je rešitev ovirala gosta megla. Eno uro pozneje je poslala ladja sledečo vest: »Southern Queen« — re moremo se več držati — krov pod vodo — gremo v rešilne čolne —

15 minut po zadnjih krogih za potopljeno ladjo so prispeli reševalci na mesto nesreče in sprejeli preostalo moštvo na krov. Ti se imajo zahvaliti za življenje edino specialnemu radio-aparatu, ki je bil to leto nameščen na ladjo.

Valovna dolžina tega aparata je 300—600 metrov in dalekosežnost aparata znaša do 500 km. Te radio-naprave omogočajo lovcom na kite nadaljevati lov tudi v megli in so lahko vedno v zvezi s postajami na obali. Da pa so te naprave potrebne, kaže naslednje:

Pred nekaj tedni se je ladji, ki je imela na krovu štiri kite, zlomil vijak. Ta ladja je potom radija poklicala drugo ladjo, ki je dospela in obremenjeno ladjo srečno pripeljala v pristan.

Druga lovska ladja je na poti domov zadela na ledeno goro in zopet je radio rešil vsem brodolomcem življenje.

VAL OMEGA

Izvirni slovenski radio roman.

Piše ***.

(Dalje.)

14

(Dalje.)

»No, dobro,« je sprejel poročilo Williams. »Imel bi sicer še nekaj podrobnosti, o katerih bi rad dobil točne informacije, toda za sedaj naj zadošča. Vi pa zaslužite priznanje, ki ga Vam bo dal tudi še g. Morris, čeprav v papirnati obliki. Za danes in jutri ste prosti, razen šoferja in inženerja Hansa. Zabavajte se dobro; poslušajte, kaj se govori o škanjalu v sportni palači in o vplomu v Lesarjev laboratorij. Tretjega januarja pa se priporočam za raporte ob običajnih urah in na določenih mestih. Torej na svidenje in srečno novo leto!«

Vsa družba se je začela poslavljati in kmalu so ostali le še Williams, Morris, inženjer Hans in šofer.

Williams je sedel za mizo in napisal pismo. Nato ga je dal šoferju: »Nesite to pismo moji sestri Grace v hotel in počakajte, dokler Vas po telefonu ne pokliče oziroma Vam sporočim, da me ni treba čakati.«

Ko je šofer odšel, so vstali vsi trije in šli v sosednjo sobo, da do dna razkrijejo skrivnosti Lesarjevega aparata.

Novoletni tuš

Avto je brzel po serpentinah, ki so rile visoko v brg, da se izogne velikemu dolinskemu jezu, ki je zapiral bohinjsko dolino in jo skoraj po vsej dol-

žini spreminjal v dolgo jezero, v katero so padale strme stene bohinjskih vrhov.

Solnce je odsevalo na sneženih pobočjih tako močno, da si je nadel inženjer Lesar temnozeleno očala, da je mogel varno voditi svoj voz skozi bleščečo belino. Kot stroj je sedel za volanom, roke so mu mehanično obračale krmilo in oči so strmele srepo naprej v cesto, ki jo je požiral voz.

Misli pa so mu bile daleč zadaj v veselem blejskem vrvežu, kateri mu je prinesel toliko novega in lepega. Sedel je v loži z Grace, Williamsom in Morrisom. Pretehtaval je ta nova poznanstva.

Williamsu se je prav malo poznalo, da je Anglež. Še najbolj angleško na njem je bilo njegovo ime. Bil je srednje velik in močan; nad izrazitim obrazom se je dvigalo visoko čelo, zgornaj okrašeno z bujnimi, skoro bi rekel umetniškimi lasmi. Govoril je vse važnejše evropske jezike s pravim akcentom in brez napak. V družbi je bil sijajen družabnik in ni samo govoril kot mnogi drugi, ampak je znal vedno poiskati tudi tako snov, ki je bila zanimiva za vso družbo. Po poklicu je bil telepat, če je to sploh poklic; zanj je bil vsaj jako ponosen poklic. Kakšen pa bi bil njegov značaj? Hm... Tega pa gladko obrti obraz, visoko čelo in umetniški lasje še ne pokažejo. Mnogokrat je zabaval vso družbo, o sebi pa ni nikdar govoril. In vendar bi ne bilo slabo, če bi delal malo reklame zase. Včasih je postal njegov pogled srep: kot nevede se je zagledal v kakega človeka in tak pogled ni bil prijeten, čeprav je zadel vedno le ljudi, ki niso bili v njegovi družbi. Ta pogled je bil najbrže posledica njegovega skrivnostnega poklica. Na

vsak način je bil zaprt človek, ki je z elegantno zgovornostjo zakrival svoje misli in vtise. Človek, ki je dobro spraveval, pa slabo odgovarjal. Da bi bil slab človek, — ne verjamem.

Morris, debelušasti finančnik in prijatelj Williamsov je pač dobričina, ki že ne razume več vsake misli, svoje pa le redko ima oziroma pove. Če ga človek gleda, misli, da vidi pojav iz romana: Anglež, bankir, viseča lica itd. Poleg svoje angleščine je lomil še čudovito nemščino, ki bi jo morda razumel Anglež, Nemec prav gotovo ne. Kaj ga je nagibalo, da je hodil z Williamsom, ni vedel nihče. Hotelske čenče so vede le to, da menda snubi — miss Grace. No, ta pač ne bo hud tekmeč...

Avto je drvel po globoko zoranj sneženi cesti. Posebno izdelane verige na kolesih so sigurno grizle sneg — voz se je priril že v višino Komarče. Inženjer Lesar je zmanjšal brzino, ne zato, ker bi bila pot nevarna, ampak zato, ker se je posvetil razmišljanju, ki mu je bilo zadnje tedne najljubše: namreč sanji o miss Grace.

Kdo bo sledil zaljubljenemu poletu navdušenega oboževalca, kdo verjel vsem njegovim načrtom?...

Kljub počasni vožnji se je kmalu prikazal laboratorij na planoti in inženjer je zavil po poti proti njemu. Zapeljal je okrog laboratorija h garaži. Njena vrata so se avtomatično odprla, nakar je zapeljal vanjo.

Čez par minut je prišel ven, nakar so se vrata zopet sama zaprla.

(Nadaljevanje.)

UGODNA PRILIKA . . .

se Vam nudi, da zamenjate svoj

STARI BATERIJSKI APARAT ZA

najnovejši štirielektronski aparat

TUNGSRAM STANDARDYNE

ZA POPOLEN PRIKLJUČEK NA IZMEN. TOK

ZAMENJAVA TUDI NA OBROKE!

Preberite današnji oglas tvrdke Tungstram ter nam pišite še danes.

RADIO LJUBLJANA

MARIBOR, ALEKSANDROVA 44

LJUBLJANA, MIKLOSIČEVA 5